

TIL PÅRØRENDE

- om organdonation
efter cirkulatorisk død

Til Pårørende

At miste en nærtstående er en af de sværeste oplevelser, vi kan komme ud for. I sådan en situation kan det være vanskeligt at skulle forholde sig til en masse information.

Denne pjece forsøger på en enkel måde at svare på nogle af de spørgsmål, der kan opstå, når organdonation bliver en mulighed.

Pjecen kan være brugbar, både mens du er på hospitalet, men også når du er kommet hjem, hvor nye spørgsmål kan melde sig.

Du kan læse om:

**Mulighed for
organdonation**

**Organdonation efter
cirkulatorisk død**

Afskeden

Når du kommer hjem

Mulighed for organdonation

Organdonation bliver en mulighed, hvis en person dør på hospitalet som følge af en stor skade i hjernen.

På hospitalet gør man alt for at redde liv, men når behandlingen ikke hjælper, og patientens liv ikke kan reddes, kan det blive aktuelt at tale med dig som pårørende om organdonation.

Ifølge loven må der udtages organer til transplantation, hvis der er et entydigt ja fra patienten og/eller dig som nærmeste pårørende.

Patientens holdning til organdonation kan være tilkendegivet:

i Organdonor-
registret

På et donorkort

Mundtligt til de
pårørende

Inden personalet informerer dig om muligheden for organdonation, har de undersøgt, om patienten har registreret sin holdning i Organdonorregistret. Hvis der ikke er en registrering, vil du som pårørende blive spurgt, om patienten har udfyldt et donorkort eller mundtligt har tilkendegivet sin holdning til organdonation.

Hvis patienten ikke har tilkendegivet sin holdning til organdonation, vil det være dig som nærmeste pårørende, der bliver bedt om at træffe beslutningen.

Hvis du som nærmeste pårørende skal træffe beslutningen, kan du:

Give fuld tilladelse til donation

Det betyder, at du giver tilladelse til, at alle organer må doneres. Personalet kan oplyse, hvilke organer der er egnede til transplantation.

Give begrænset tilladelse til donation

Det betyder, at kun de organer, du giver tilladelse til, må doneres. Personalet kan oplyse, hvilke organer der er egnede til transplantation.

Sige nej til organdonation eller meddele, at du ikke ønsker at tage stilling

I begge tilfælde betyder det, at ingen organer må doneres.

Hvis du giver tilladelse til organdonation, har du mulighed for at ombestemme dig helt frem til operationen, hvor organerne udtages.

Det er muligt, at patienten selv har givet tilladelse til organdonation, men samtidig har ønsket, at de nærmeste pårørende skal tage den endelige beslutning. Det betyder, at du som pårørende får det afgørende ord i forhold til, om patienten skal være organdonor.

Hvis patienten ikke har ønsket, at de pårørende får det sidste ord, bliver du som nærmeste pårørende informeret om denne beslutning.

Tilladelse til forskning

Hvis der er tilladelse til organdonation, bliver du også spurgt, om du vil give tilladelse til, at der må laves undersøgelser i forbindelse med organdonationen, som skal bidrage til forskning. Det vil udelukkende være undersøgelser, som skal gavne transplantation af organer nu og i fremtiden, sådan at flere mennesker får mulighed for at leve videre med et nyt organ.

Undersøgelserne vil som udgangspunkt ikke forhindre

eller forsinke selve organdonationen. Undersøgelserne vil ikke være mere omfattende end de undersøgelser, som i forvejen bliver foretaget i forbindelse med en organdonation.

Du har mulighed for kun at give tilladelse til organdonation og fravælge forskningsundersøgelser.

Hvis der er nej til organdonation

Hvis der er sagt nej til organdonation, vil lægen koble respiratoren fra. Det betyder, at døden vil indtræde. Du kan være på stuen, når respiratoren slukkes.

Et nej til organdonation bliver respekteret på lige fod med et ja.

Organdonation efter cirkulatorisk død

Organdonation efter cirkulatorisk død kan blive en mulighed, hvis patienten er indlagt på en intensivafdeling, ligger i respirator og dør som følge af en stor skade i hjernen.

Organdonation efter cirkulatorisk død betyder, at man donerer sine organer til transplantation, når vejtrækningen er ophørt, hjertet er stoppet med at slå og døden er konstateret.

Døden vil indtræde som følge af en stor skade i hjernen. Det kan eksempelvis være efter en stor hjerneblødning, iltmangel til hjernen som følge af et hjertestop eller efter store skader i hjernen efter en ulykke.

Hvis patienten skal være organdonor

For at sikre en god pleje og omsorg i den sidste tid vil patienten få lindrende behandling frem til sin død.

Hvis patienten skal være organdonor, vil der blive foretaget forskellige undersøgelser for at sikre, at organerne er egnede til transplantation. Dette vil foregå inden døden indtræder og de fleste undersøgelser vil foregå på stuen. Som pårørende har du mulighed for at være hos patienten under størstedelen af undersøgelserne.

Respiratoren slukkes

Når undersøgelserne er afsluttet, vil behandlingen på et tidspunkt blive afbrudt. Det betyder blandt andet, at der slukkes for respiratoren.

Tidspunktet for dette aftales forinden med dig, så du har mulighed for at være tilstede.

Når døden indtræder

Når behandlingen er afsluttet, vil vejtrækningen på et tidspunkt ophøre, hjertet vil stoppe med at slå og døden vil indtræde. Det er ikke muligt præcist at forudsige, hvornår det sker.

For at patientens organer kan anvendes til transplantation, skal døden indtræde inden for tre timer, fra behandlingen er afsluttet. I nogle tilfælde kan organerne vise tegn på iltmangel, og så må muligheden for organdonation opgives tidligere end de tre timer.

Når vejrtrækningen er ophørt og hjertet er stoppet, afventer man 5 minutter, hvorefter lægen konstaterer, at døden er indtrådt.

Hvordan foregår operationen?

Operationen, hvor organerne udtages, foregår som enhver anden operation på en operationsstue. Under operationen vil der være læger tilstede fra de hospitaler, hvor organerne skal anvendes til transplantation.

Når operationen er afsluttet, vil såret blive syet pænt sammen, og der lægges en forbindelse over. Efter operationen kan man ud over forbindingen, ikke se, at den afdøde har doneret organer.

I meget få tilfælde kan det ske, at lægerne under operationen ser, at et eller flere af organerne alligevel ikke er egnede til transplantation. Det vil du som pårørende blive informeret om, hvis det skulle ske.

Det er forskelligt, hvor lang tid operationen kan tage. Det vil du få mere information om af personalet.

Afskeden

Personalet vil sammen med dig planlægge afskeden på hospitalet og vejlede dig om de praktiske forhold, der er ved dødsfald. Begravelsen eller bisættelsen kan planlægges som efter ethvert dødsfald.

Ritualer omkring døden

Hospitalet kan danne ramme om ritualer, der knytter sig til døden.

Hvis du ønsker at tale med en hospitalspræst, kan personalet hjælpe dig med at få det arrangeret. Præsten kan være god at tale med og kan stå for et afskedsritual på hospitalet. Hvis du ønsker det, har Folkekirken også et særligt ritual ved organdonation med bøn, tekst og salmer.

Hospitalspræsten kan fortælle dig mere om ritualer.

På flere hospitaler er der også repræsentanter fra andre trossamfund, som du kan benytte.

Hvor og hvornår kan man sige farvel?

Du har god tid til at tage afsked, helt frem til den afdøde køres til operationsstuen. Personalet sørger for, at der både er tid og plads til at tage afsked.

Efter operationen har du igen mulighed for at se den afdøde. Personalet vil informere dig om, hvor og hvordan det kan forgå.

Når børn er pårørende

Børn er meget velkomne til at være med i forløbet, og personalet vil hjælpe med at tage hånd om dem.

Når du kommer hjem

Sorg opleves forskelligt fra person til person, og det kan være meget individuelt, om du har behov for opfølgning eller anden form for hjælp, når du kommer hjem.

Opfølgende samtale med hospitalet

Personalet vil tilbyde dig en opfølgende samtale, hvor du vil få mulighed for at tale forløbet igennem, og få svar på nogle af de spørgsmål, der kan opstå, efter du er kommet hjem. For nogle pårørende er det en stor hjælp i sorgprocessen. Tidspunktet for samtalen aftales med personalet på hospitalet.

Hvis der er behov for en psykolog

For nogle pårørende kan det være meget vanskeligt at komme gennem sorgen, og der kan blive brug for professionel hjælp. Via egen læge kan du blive henvist til en psykolog, hvis du har behov for det.

Pårørendedag

På hospitalet eller ved den opfølgende samtale bliver du spurgt, om du ønsker at modtage en invitation til en særlig eftermiddag for pårørende til organdonorer.

Du vil blive inviteret til denne dag, når der er gået cirka et år. Invitationen vil blive sendt til den, der er angivet som den afdødes nærmeste pårørende.

På dagen kan du høre om, hvad beslutningen om organdonation har betydet for de mennesker, som har modtaget et organ. Du får også mulighed for at møde andre pårørende, som har stået i en tilsvarende situation, og stille spørgsmål til fagpersonale med viden om organdonation.

Dagen arrangeres af Dansk Center for Organdonation, som er det nationale videnscenter for organdonation, i samarbejde med hospitalerne.

Brev fra hospitalet og information om modtagerne

På hospitalet vil personalet også bede om lov til at sende dig et brev fra hospitalsledelsen. Brevet er ment som en stor tak og en anerkendelse af den situation, man som pårørende har stået i. Brevet sendes til den, der er angivet som nærmeste pårørende.

Nogle pårørende vil gerne vide, hvordan det er gået modtagerne af organerne. Organdonation er anonymt i Danmark, men du kan få at vide, hvilke organer, der er blevet transplanteret, og hvordan det er gået dem, der har modtaget organerne, i det omfang det er muligt at indhente informationerne.

Hvis du vil vide mere

På Dansk Center for Organdonations hjemmeside **organdonation.dk** kan du finde mere information om organdonation og transplantation.

En del af hjemmesiden, **organdonation.dk/borger/for-paroende/**, henvender sig specifikt til dig, som har mistet og haft organdonation tæt inde på livet. Her kan du finde information og materialer, som kan være en hjælp og støtte i sorgen. Du kan fx finde links til sorggrupper og få viden om sorg og sorgreaktioner - også hvis det er børn og unge, der har mistet.

Dansk Center
for Organdonation